

Wojciech Bańczyk*

**ZMIANY PRZESŁANEK ODPOWIEDZIALNOŚCI SPRZEDAWCY
W PRAWIE POLSKIM (OD WADY RZECZY SPRZEDANEJ
DO JEJ NIEZGODNOŚCI Z UMOWĄ)**

Streszczenie

Artykuł opisuje zmianę w prawie polskim podstawowej przesłanki odpowiedzialności sprzedawcy za rzecz sprzedaną. Początkowo, zgodnie z kontynentalną tradycją, opierała się ona na pojęciu wady rzeczy, a następnie, w nawiązaniu do anglosaskiej doktryny *breach of contract*, została zastąpiona pojęciem niewątpliwie szerszym (nieograniczonym bardzo przedmiotowym ujęciem wady) – niezgodności rzeczy z umową. Na przykładach różnych rodzajów typowych sytuacji, w których rzecz sprzedana nie odpowiada właściwościom, jakie powinny ją cechować, przeanalizowano różnice w zakresie ochrony przy każdej z przesłanek. Niemniej rozwój polskiej doktryny rękojmi i orzecznictwa w jej sprawach sprawił, że rozumienie wady było znacznie szersze niż tradycyjnie. W takiej sytuacji ochrona kupującego często była realizowana w stosunkowo zbliżony sposób do tej, którą gwarantuje system oparty na niezgodności rzeczy z umową jako przesłance odpowiedzialności sprzedawcy.

Słowa kluczowe: odpowiedzialność sprzedawcy, wada, niezgodność, umowa sprzedaży

* mgr Wojciech Bańczyk, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, adres e-mail: wojciech.banczyk@uj.edu.pl

Wprowadzenie

Tradycyjnie w polskim prawie odpowiedzialność sprzedawcy za rzecz sprzedaną wiązała się z jej wadliwością. To rozwiązanie wzorowane na prawie rzymskim kontynuowano bowiem w prawie kontynentalnym¹ w postaci szczególnego systemu odpowiedzialności z rękojmi – opartego na odpowiedzialności sprzedawcy za wadę rzeczy sprzedanej (czy na podstawie stosowania tych samych przepisów także wykonawcy świadczenia z innych umów, np. umowy o dzieło, umowy najmu, za wadę przedmiotu świadczenia), obok ogólnej odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Równoległe z tą doktryną rozwijała się anglosaska koncepcja *breach of contract*, w której naruszenie zobowiązania ma charakter jednolity. To na jej podstawie powstała regulacja Konwencji Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzona w Wiedniu 11 kwietnia 1980 roku³, a następnie dyrektywa nr 1999/44 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 roku w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji⁴. W tych aktach prawnych to niezgodność rzeczy sprzedanej z umową stała się nową⁵ przesłanką odpowiedzialności sprzedawcy. W doktrynie pojawiają się zresztą nawet głosy, że unijne prawo konsumenckie miało w tym zakresie stymulować europeizację i unifikację całego prawa cywilnego państw członkowskich, a dyrektywę 1999/44 uważano również za najdonioślejszą⁶. Jej implementacja i zarazem rozpoczęcie zmian kształtu polskiego systemu odpowiedzialności kontraktowej miały miejsce za sprawą uchwalenia ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej i zmianie kodeksu cywilnego z dnia 27 maja 2002 roku⁷. Na jej pod-

¹ W. Dajczak, *Znaczenie prawa rzymskiego dla europejskiej harmonizacji prawa prywatnego*, „Państwo i Prawo” 2004, nr 2, s. 61; F. Longchamps de Berier, *Skargi edylów kurulnych a dyrektywa 1999/44/EC Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie określonych aspektów sprzedaży i gwarancji na dobra konsumpcyjne*, „Studia Iuridica” 2005, t. XLIV, s. 430–431; C. Żuławska, *Uwagi o „europeizacji” prawa umów*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2001, nr 2, s. 236–237.

² M. Pecyna, *Art. 4, w: Komentarz do ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego*, LEX 2003, nb. 1; C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 233.

³ Dz.U. z 1997 r., nr 45, poz. 286, dalej zwana „konwencją wiedeńską”.

⁴ Dz. Urz. z 1999 r., WE L 171, dalej zwana „dyrektywą 1999/44”.

⁵ Na rewolucyjny charakter zmiany i odejścia od tradycyjnego pojęcia wady zwraca uwagę C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 235–237; odmiennie i trafniej ewolucyjny charakter podkreślają W. Dajczak, *op. cit.*, s. 60–61; F. Longchamps de Berier, *op. cit.*, s. 429, 436.

⁶ C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 232–233.

⁷ Dz.U. z 2002 r., nr 141, poz. 1176 z późn. zm., obecnie uchylona, dalej zwana „u.s.w.s.k.”.

stawie odpowiedzialność sprzedawcy za rzecz sprzedaną oparto na przesłance jej niezgodności z umową, a ten szczególny reżim⁸ funkcjonował obok ogólnej odpowiedzialności sprzedawcy za wadę rzeczy sprzedanej. Fryderyk Zoll zwrócił w tej sytuacji uwagę, że „celowo nie posłużono się [wówczas] pojęciem wady, ponieważ termin niezgodności z umową stanowi wyraz szerszej koncepcji przyjętej w konwencji wiedeńskiej”⁹. Dodał jednak, że faktyczne funkcjonowanie nowego systemu w dużej mierze nie różniło się znacząco od wcześniejszego, poza tym, iż przepisy u.s.w.s.k. były bardziej szczegółowe, a przesłanka odpowiedzialności została odmiennie nazwana¹⁰. Rozwiązanie, w którym odpowiedzialność profesjonalnego sprzedawcy względem kupującego-konsumenta była tak odmienna w porównaniu z odpowiedzialnością w innych konfiguracjach podmiotowych, stanowiła jednak przedmiot krytyki¹¹ przede wszystkim ze względu na niespójność.

Ostatecznie ustawa o prawach konsumenta i zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 30 maja 2014 roku¹² uchyliła u.s.w.s.k. oraz zmieniła kodeks cywilny¹³ w taki sposób, że zyskał on spójną regulację odnoszącą się do odpowiedzialności sprzedawcy niezależnie od kwalifikacji podmiotowej umowy. Biorąc pod rozwagę zarówno przesłankę wadliwości rzeczy sprzedanej, jak również jej niezgodności z umową, zredagowano treść nowego art. 556¹ § 1 zd. 1 k.c., obowiązującego od dnia 25 grudnia 2014 roku, wedle którego: „[w]ada fizyczna polega na niezgodności rzeczy sprzedanej z umową”. Redakcja ta stanowi szczególnie interesujący przykład normatywnego zrównania odmiennych instytucji prawnych¹⁴, które nie tylko wywodzą się z różnych tradycji prawnych, ale także

⁸ Był on kwalifikowany podmiotowo wobec konsumentów kupujących od przedsiębiorców i przedmiotowo – co do towarów konsumpcyjnych (art. 1 ust. 1–2 u.s.w.s.k.).

⁹ F. Zoll, w: *System prawa prywatnego, tom 6. Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. A. Olejniczak, Warszawa 2014, s. 1155.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Zob. np. J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2016, s. 1136; F. Zoll, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 1112.

¹² Dz.U. z 2014 r., poz. 827 z późn. zm.

¹³ Dz.U. z 1964 r., nr 16, poz. 93 z późn. zm., dalej zwany „k.c.”.

¹⁴ Z. Gawlik, *Art. 556*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część szczegółowa*, red. A. Kidyba, LEX 2014, nb. 3, wyraża pogląd, że jest to przywrócenie konstrukcji wady rzeczy sprzedanej, przy czym ma to miejsce tylko formalnie, ponieważ materialnie ta wada jest definiowana przez odmienne pojęcie niezgodności z umową. R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, red. J. Gudowski, Warszawa 2017, s. 281, podnosi, że jest to próba zintegrowania instytucji. M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. III B, red. K. Osajda, Warszawa 2017, s. 104 – że stanowi to poszerzenie koncepcji wady rzeczy sprzedanej.

typowo obejmują różne zakresy zdarzeń (niezgodność z umową rzeczy typowo rozumie się bowiem szerzej¹⁵ niż tylko jako jej wadę).

Mając powyższe na uwadze, w niniejszej pracy zostanie porównany zakres odpowiedzialności sprzedawcy za wadę rzeczy sprzedanej i za jej niezgodność z umową w regulacjach prawnych sprzed dnia 25 grudnia 2014 roku, a to zestawienie posłuży wyciągnięciu wniosków co do tego, w jaki sposób kształtuje się odpowiedzialność sprzedawcy w oparciu o przesłankę z art. 556¹ § 1 zd. 1 k.c., a zatem w nowym brzmieniu przepisów. W niniejszym artykule analiza ta będzie w pierwszej kolejności dotyczyć treści samych pojęć wady rzeczy sprzedanej i jej niezgodności z umową. Dalej obejmie sposoby kształtowania wzorca przedmiotu świadczenia w danej umowie sprzedaży, do którego rzecz rzeczywiście sprzedana będzie przyrównywana w celu zbadania, czy występuje jej wada lub niezgodność z umową. Następnie na poszczególnych przykładach nieprawidłowości sprzedanej rzeczy omówiona zostanie jej możliwa kwalifikacja, czy to jako jej wada, czy jej niezgodność z umową. W szczególności przedmiotem badania będzie zakres ewolucji tej odpowiedzialności (w polskiej doktrynie i orzecznictwie, w tym na tle zmieniającego się stanu prawnego), jak również dopuszczalność wykorzystania dawnej doktryny i orzecznictwa w sprawach rozstrzyganych na podstawie nowego stanu prawnego.

Specyfika odpowiedzialności sprzedawcy za wady rzeczy sprzedanej lub jej niezgodność z umową

Nieprawidłowe spełnienie każdego świadczenia umownego wiąże się z odpowiedzialnością dłużnika. Specyfika umowy sprzedaży polega na tym, że przy typowej rynkowej przewadze podaży nad popytem to kupujący jest w uprzywilejowanej sytuacji w momencie dokonywania decyzji o zakupie. Tę korzystną pozycję traci jednak w momencie, gdy okazuje się, że rzecz kupiona nie ma oczekiwanych cech¹⁶, w oparciu o które wyliczona została cena, którą zresztą zapła-

¹⁵ Na szerszy zakres pojęcia niezgodności z umową rzeczy sprzedanej względem jej wady zwracają także uwagę m.in.: M. Krupowicz, *Ocena kierunku zmian w zakresie ochrony konsumenta na gruncie ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, „Rejent” 2005, nr 2, s. 145; J. Szczołka, *Sprzedaż konsumencka. Komentarz*, Lublin 2007, s. 46; M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 104; F. Zoll, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 1155; C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 236–237.

¹⁶ Kupujący ponosi w ten sposób faktyczne ryzyko wadliwości rzeczy (ew. jej niezgodności z umową), która jest w jego posiadaniu – zob. w odniesieniu do umowy o dzieło – W. Bańczyk, *Alokacja ryzyka zmiany okoliczności podczas wykonywania długoterminowej umowy o dzieło i o roboty budowlane – w kierunku umowy rozwijającej się*, Kraków 2017, s. 149.

cił. Tymczasem sprzedawca dalej dysponuje kwotą zapłaconą tytułem ceny i to wyliczoną jak za rzecz prawidłową. Gdyby w takiej sytuacji wykorzystać typowe rozwiązania cywilistyczne oparte na obciążeniu obowiązkiem dowodzenia osoby kierującej żądanie, kupujący musiałby wykazać nieprawidłowość świadczenia i to wynikającą z okoliczności obciążających sprzedawcę. Byłoby to jednak szczególnie trudne, jako że kupujący w szczególności nie wie, czy odpowiedzialność za jej nieprawidłowość obciąża sprzedawcę, czy jego dostawców. W związku z tym już w prawie rzymskim pojawiły się zaczniny szczególnej odpowiedzialności sprzedawcy za wady rzeczy sprzedanej, w której kupujący nie musiał wykazywać winy drugiej strony. System ten doprowadził do wykształcenia się koncepcji szczególnej odpowiedzialności sprzedawcy za nienależyte wykonanie zobowiązania¹⁷ ujawniające się w postaci wady rzeczy sprzedanej (tzw. rękojmi).

Rękojmia w polskim prawie cywilnym jest zatem postrzegana jako sposób na dalszą ochronę ekwiwalentności świadczeń, a zarazem zaufania nabywcy¹⁸, że zapłacona cena stanowi odpowiednik kupionego świadczenia niepieniężnego. Rękojmia znajduje nadto dalsze uzasadnienie w ogólnym celu zabezpieczenia należytej jakości świadczeń – z punktu widzenia interesu nabywców¹⁹, jak też interesu społecznego²⁰, co jednak jest akcentowane zwłaszcza w publikacjach odnoszących się do poprzedniego systemu społeczno-gospodarczego.

Odpowiedzialność z tytułu rękojmi ma charakter obiektywny, absolutny²¹, bezwzględny²². Jest też niezależna od wiedzy oraz od winy sprzedawcy, a wręcz

¹⁷ J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 199; J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, red. S. Grzybowski, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1976, s. 118, 121; F. Zoll, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 1135, 1154.

¹⁸ J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 116, podnosi, że uzasadnieniem odpowiedzialności jest ochrona takiego zaufania kupującego, że rzecz kupiona stanowi odpowiednik zapłaty; podobnie C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, red. J. Gudowski, Warszawa 2013, s. 60. Na samą ekwiwalentność zwraca uwagę A. Brzozowski, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015, s. 310; natomiast na samą ochronę zaufania – P. Podrecki, F. Zoll, *Odpowiedzialność z tytułu rękojmi i gwarancji w umowach sprzedaży z udziałem konsumentów*, w: *Ochrona konsumentów*, cz. 1, red. E. Traple, M. du Vall, Warszawa 1998, s. 118.

¹⁹ C. Żuławska, *Zabezpieczenie jakości świadczenia*, „*Studia Cywilistyczne*” 1978, t. 29, s. 29; K. Haładyj, M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 99.

²⁰ J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 118, zwraca uwagę, że prowadzi do ogólnego podniesienia jakości produkcji.

²¹ C. Żuławska, *Zabezpieczenie...*, s. 48, wyraża pogląd, że względy słuszności uzasadniają jej szeroką bazę i absolutny charakter rękojmi.

²² J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 118.

wiąże się z dalej idącą odpowiedzialnością niż ta na zasadzie ryzyka²³. Jej charakter należy uznać za niemal absolutny, a wykazanie jakichkolwiek okoliczności nie może doprowadzić do ustania takiej odpowiedzialności²⁴.

Zmiany podstaw odpowiedzialności sprzedawcy w prawie polskim

Tradycyjnie podstawą odpowiedzialności sprzedawcy w prawie polskim była wadliwość rzeczy sprzedanej. Artykuł 556 k.c. w brzmieniu do dnia 24 grudnia 2014 roku wymieniał wyczerpująco trzy alternatywne przesłanki wady²⁵.

Regulację art. 35 ust. 1–2 konwencji wiedeńskiej²⁶ oparto na przesłance niezgodności rzeczy sprzedanej z umową, która stała się podstawą odpowiedzialności sprzedawcy także w dyrektywie 1999/44. W celu implementacji tej dyrektywy do prawa polskiego uchwalono u.s.w.s.k. W jej art. 4 ust. 1 poddano sprzedaż towaru konsumpcyjnego w stosunkach konsument–przedsiębiorca zaostrożonej – w założeniu – odpowiedzialności sprzedawcy, której przesłankę stanowiła już nie wada rzeczy sprzedanej, ale właśnie jej niezgodność z umową²⁷. Pojęcie zgodności

²³ C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 60, wskazują, że różni się od odpowiedzialności na zasadzie ryzyka, bo jest niezależna także od wiedzy dłużnika. Odmiennie W. Katner, w: *System prawa prywatnego, tom 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Rajski, Warszawa 2011, s. 134; J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 118 – którzy nazywają odpowiedzialność wolną od wiedzy jako odpowiedzialność opartą na zasadzie ryzyka.

²⁴ To normatywne ryzyko wadliwości towaru w pełni spoczywające na sprzedawcy jest jednak mniejsze niż ryzyko faktyczne, a to z uwagi na obowiązki dowodowe kupującego co do wadliwości rzeczy, zob. w odniesieniu do umowy o dzieło – W. Bańczyk, *op. cit.*, s. 149.

²⁵ Art. 556 k.c. w brzmieniu do dnia 24 grudnia 2014 r.: „rzecz (...) ma wadę zmniejszającą jej wartość lub użyteczność ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub z przeznaczenia rzeczy; rzecz nie ma właściwości, o których istnieniu zapewnił kupującego; rzecz została kupującemu wydana w stanie niepełnym”.

²⁶ Art. 35 ust. 1–2 konwencji wiedeńskiej: „[s]przedający powinien dostarczyć towary według ilości, jakości i w asortymencie przewidzianym w umowie oraz umieszczone lub zapakowane w sposób przewidziany w umowie. Jeżeli strony nie uzgodniły inaczej, towary są zgodne z umową tylko wówczas, gdy: a) nadają się do użytku w takich celach, w jakich zwykle służą towary tego samego rodzaju, b) nadają się do specjalnych celów, podanych (...) do wiadomości sprzedającego w chwili zawarcia umowy, z wyjątkiem przypadków, gdy z okoliczności wynika, że kupujący nie polegał lub że byłoby z jego strony nierozsądne polegać na kompetencji i ocenie sprzedającego, c) posiadają cechy towarów, które sprzedający przedstawił kupującemu jako próbki lub wzory, d) są umieszczone lub opakowane w sposób zwyczajowo przyjęty dla tego rodzaju towarów lub gdy taki zwyczajowo przyjęty sposób nie istnieje, w sposób pozwalający na odpowiednie ich utrzymanie i zabezpieczenie”.

²⁷ Art. 4 ust. 1 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej: „[s]przedawca odpowiada wobec kupującego, jeżeli towar konsumpcyjny w chwili jego wydania jest niezgodny z umową”.

z umową określono w tym przepisie przez swoiste domniemanie²⁸ na podstawie przykładów z ust. 2 odnoszących się do indywidualnego uzgadniania właściwości towaru konsumpcyjnego²⁹, z ust. 3 znajdującego zastosowanie w braku takiego uzgodnienia³⁰, a także z art. 6 dotyczącego niezgodności z umową rzeczy zamontowanej³¹.

Od dnia 25 grudnia 2014 roku zaczęła obowiązywać zmieniona treść k.c., w którym reżim odpowiedzialności sprzedawcy w stosunkach konsumenckich włączono do ogólnej regulacji przez swoiste połączenie przesłanki wady rzeczy sprzedanej i jej niezgodności z umową w art. 556 k.c. w nowym brzmieniu³². Dalej dokonano uszczegółowienia przesłanki wady poprzez jej określenie w art. 556¹ § 1 zd. 1 k.c. jako takiej, która: *polega na niezgodności rzeczy sprzedanej z umową*. Przykłady takiej wady scharakteryzowano w dalszej części przepisu³³, przy założeniu, że mają one charakter otwarty.

²⁸ Na to, że nie konstruuje on domniemania, tylko rozstrzyga, kiedy rzecz jest niezgodna z umową, zwraca jednak uwagę J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 190–191; podobnie o tym, że nie jest to domniemanie zgodności, zaś domniemaniem zgodności jest odebranie rzeczy, które obala kupujący przez wskazanie na niezgodność – J. Szczotka, *op. cit.*, s. 54, 57, podobnie M. Gajek, *Niezgodność z umową jako przesłanka odpowiedzialności sprzedawcy towaru konsumpcyjnego*, „Monitor Prawniczy” 2003, nr 5, s. 208–209.

²⁹ Art. 4 ust. 2 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej: „W przypadku indywidualnego uzgadniania właściwości towaru konsumpcyjnego domniemywa się, że jest on zgodny z umową, jeżeli odpowiada podanemu przez sprzedawcę opisowi lub ma cechy okazywanej kupującemu próbki albo wzoru, a także gdy nadaje się do celu określonego przez kupującego przy zawarciu umowy, chyba że sprzedawca zgłosił zastrzeżenia co do takiego przeznaczenia towaru”.

³⁰ Art. 4 ust. 3 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej: „W przypadkach nieobjętych ust. 2, domniemywa się, że towar konsumpcyjny jest zgodny z umową, jeżeli nadaje się do celu, do jakiego tego rodzaju towar jest zwykle używany oraz gdy jego właściwości odpowiadają właściwościom cechującym towar tego rodzaju. Takie samo domniemanie przyjmuje się, gdy towar odpowiada oczekiwaniom dotyczącym towaru tego rodzaju, opartym na składanych publicznie zapewnieniach sprzedawcy, producenta lub jego przedstawiciela; w szczególności uwzględnia się zapewnienia, wyrażone w oznakowaniu towaru lub reklamie, odnoszące się do właściwości towaru, w tym także terminu, w jakim towar ma je zachować”.

³¹ Art. 6 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej: „[z]a niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową uważa się również nieprawidłowość w jego zamontowaniu i uruchomieniu, jeżeli czynności te zostały wykonane w ramach umowy sprzedaży przez sprzedawcę lub przez osobę, za którą ponosi on odpowiedzialność, albo przez kupującego według instrukcji otrzymanej przy sprzedaży”.

³² Art. 556 k.c. w brzmieniu od dnia 25 grudnia 2014 r.: „[s]przedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę fizyczną”.

³³ Art. 556¹ k.c. w brzmieniu od dnia 24 grudnia 2014 r.: „[w] szczególności rzecz sprzedana jest niezgodna z umową, jeżeli 1) nie ma właściwości, które rzecz tego rodzaju powinna mieć ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub przeznaczenia; 2) nie ma właściwości, o których istnieniu sprzedawca zapewnił kupującego, w tym przedstawiając próbkę

Ogólne pojęcie wady rzeczy sprzedanej oraz jej niezgodności z umową

Na przykładach dwóch regulacji obowiązujących w Polsce do dnia 24 grudnia 2014 roku widać wyraźnie podobieństwo między wadą a niezgodnością z umową, które polega na dbałości o spełnianie przez rzecz sprzedaną odpowiednich cech³⁴. Sama analiza treści przepisów wykazuje jednak podstawowe różnice między regulacjami o charakterze normatywnym – tak w przypadku niezgodności z umową rozszerza się odpowiedzialność sprzedawcy m.in. o uwzględnienie w ocenie właściwości rzeczy sprzedanej treści publicznych zapewnień producenta rzeczy (tj. zwłaszcza zgodność z reklamą³⁵) i odpowiedzialność za nieprawidłowości wynikłe z montażu rzeczy sprzedanej³⁶. Należy przy tym stwierdzić, że także samo posługiwanie się przez ustawodawcę w ramach regulacji jednej umowy sprzedaży pojęciem wady rzeczy sprzedanej i jej niezgodności z umową wskazuje na brak ich identycznej treści³⁷. Wykazanie tej rozbieżności wymaga jednak m.in. analizy ogólnego znaczenia pojęć tworzących podstawy odpowiedzialności sprzedawcy.

Wada rzeczy sprzedanej w szczególności charakteryzowana jest z perspektywy wartości i użyteczności konkretnej rzeczy nabytej dla kupującego³⁸.

lub wóz; 3) nie nadaje się do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżenia co do takiego jej przeznaczenia; 4) została kupującemu wydana w stanie niezupełnym. Z kolei: [j]eżeli kupującym jest konsument, na równi z zapewnieniem sprzedawcy traktuje się publiczne zapewnienia producenta lub jego przedstawiciela, osoby, która wprowadza rzecz do obrotu w zakresie swojej działalności gospodarczej (...) [§ 2]. Rzecz sprzedana ma wadę fizyczną także w razie nieprawidłowego jej zamontowania i uruchomienia, jeżeli czynności te zostały wykonane przez sprzedawcę lub osobę trzecią, za którą sprzedawca ponosi odpowiedzialność, albo przez kupującego, który postąpił według instrukcji otrzymanej od sprzedawcy [§ 3].

³⁴ Na „odpowiednie właściwości” zwraca uwagę E. Habryn-Motawska, *Niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej*, Warszawa 2010, s. 234, przy czym autor niniejszego artykułu odnosi termin właściwości wyłącznie do przesłanki niezgodności z umową.

³⁵ Intensywniejsza ochrona przed ekscesami reklamowymi miała właśnie być przesłanką zwiększenia intensywności ochrony, w tym za pomocą przesłanki niezgodności z umową – tak C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 237.

³⁶ Rozwój prawa umów miał mieć miejsce z uwagi na odejście od typizacji umów i przyznanie ochrony nie z uwagi na odmienną świadczenia niepieniężnego w umowie sprzedaży i np. w umowie o dzieło, tylko na funkcję ekonomiczną, jaką jest uzyskanie przez konsumenta rzeczy do korzystania – zob. C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 235–236.

³⁷ Zob. pkt 1 i wskazanie, że niezgodność rzeczy sprzedanej z umową jest pojęciem szerszym niż jej wada.

³⁸ Np. M. Gajek, *op. cit.*, s. 210.

Wada taka ma zatem charakter subiektywny, zależny od wyobrażenia kupującego w odniesieniu do rzeczy³⁹, wykreowanego na podstawie zawartej umowy⁴⁰, w tym zwłaszcza ustalonej ceny⁴¹. Jest ona też ograniczona do samego przedmiotu świadczenia, jako: „coś, co w tym przedmiocie tkwi, znajduje w nim swoją przyczynę”⁴². Z uwagi na częsty brak określenia wartości lub użyteczności takiej rzeczy w umowie pojawiały się jednak w polskiej doktrynie i orzecznictwie⁴³ tendencje do obiektywizowania cech rzeczy, w tym ujęcia dla oceny wadliwości rzeczy także zwykłego celu korzystania z niej.

Stosowanie przesłanki wady rzeczy sprzedanej ma też ten skutek, że nie zachodzi ona mimo braku absolutnej zgodności takiej rzeczy z umową. Nie będzie wadliwa ani rzecz nieco inna od ustalonej, ale spełniająca te same cechy, ani rzecz lepsza. Prowadzi to także do tego, że świadczenia przysługujące kupującemu rzecz wadliwą mają przede wszystkim stanowić swoisty substrat szkody poniesionej przez kupującego przez zmniejszenie wartości lub użyteczności rzeczy kupionej względem tej, jaka była podstawą wyliczenia ceny⁴⁴. Nie oznacza to jednak, że taką szkodę trzeba w szczególności sposób wykazać. Wszakże wadę stanowi sam fakt zmniejszenia wartości lub użyteczności⁴⁵ i to bez względu na jej istotność⁴⁶.

³⁹ Tak na przykładzie samochodu starszego niż strony ustaliły, który posiada niższą wartość użytkową i handlową – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., I CK 267/02, publ. LEX nr 479348; podobnie co do wniosku wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1990 r., I CR 528/90, publ. LEX nr 9035.

⁴⁰ Najpierw bierze się pod uwagę treść zobowiązania, a dopiero później znaczenie zyskują kryteria obiektywizujące – tak F. Zoll, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 1154.

⁴¹ A. Brzozowski, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, s. 310.

⁴² Tak w odniesieniu do wady przedmiotu najmu – wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 maja 2014 r., I ACa 390/14, publ. LEX nr 1621129.

⁴³ Zob. pkt 5.

⁴⁴ Na to, że sankcje przeciwko sprzedawcy w takiej sytuacji mają przywracać ekwiwalentność jego świadczeniu, zwracają uwagę: J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2016), s. 1132; R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 260. Ma to też związek z funkcją rękojmi jako przywracającej ekwiwalentność świadczeń.

⁴⁵ Istnienie każdej wady może bowiem prowadzić do odpowiedzialności sprzedawcy. Po stronie kupującego pozostaje jedynie wykazanie, że wada zmniejsza wartość i użyteczność – tak wprost wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CSK 457/12, publ. LEX nr 1341648; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2003 r., II CK 239/02, publ. LEX nr 479364.

⁴⁶ Tak o hałasie w kabinie samochodu spowodowanym przez niedopasowanie drzwi do nadwozia, który zmniejsza jego wartość lub użyteczność – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2002 r., II KKN 111/01, publ. LEX nr 109412; podobnie co do wniosku E. Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002, s. 397; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 64.

Niezgodność rzeczy sprzedanej z umową niewątpliwie ma charakter szerszy od wady. W części znajduje to uzasadnienie w pochodzeniu instytucji – pierwsza wywodzi się z ogólnego reżimu odpowiedzialności za naruszenie zobowiązania, zaś druga stanowi jedynie szczególny rodzaj jednej z postaci takiego naruszenia, jakim jest nienależyte wykonanie zobowiązania. Podobny wniosek wywieść można także z porównania samego literalnego brzmienia przesłanek. Niezależnie od tego, na ten wniosek wpływa także fakt, że katalog przesłanek niezgodności z umową ma charakter otwarty, odmiennie niż zamknięty katalog wad uregulowany w k.c. w poprzednim brzmieniu⁴⁷. Niezgodność z umową nie jest też ograniczona do kryterium wartości lub użyteczności rzeczy⁴⁸ – wszakże wada to nie każde odstępstwo od umowy⁴⁹ – zastępując je bardziej pojemnym kryterium właściwości⁵⁰ rzeczy. Zakres pojęcia niezgodności z umową poszerza się względem wady, także jeśli chodzi o ujmowanie przypadków szczególnych⁵¹.

Przed wszystkim niezgodność rzeczy sprzedanej z umową ocenia się z perspektywy spełniania przez rzecz uzasadnionych oczekiwań nabywcy⁵², które wywołał sprzedawca, przedstawiając rzecz jako posiadającą określone cechy⁵³.

⁴⁷ E. Habryn-Chojnacka, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, red. M. Gutowski, Warszawa 2016, s. 383; P. Podrecki, F. Zoll, *op. cit.*, s. 117; podobnie R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 289, według którego obecnej formuły ogólnej nie wyczerpują typowe przypadki określone jako „w szczególności”. Należy przy tym zwrócić uwagę za J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2016), s. 1136, że katalog przykładowy jest na tyle szeroki, że stosunkowo trudno określić „wadę nienazwaną”. Odmiennie natomiast A. Brzozowski, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, s. 309, podnosi, że dalej powinno się interpretować tak, jak pod rządami dawnego uregulowania (a zatem jak gdyby katalog ten miał charakter wyczerpujący), a to wbrew literalnemu brzmieniu k.c., które uznaje za „niefortunne”.

⁴⁸ E. Habryn-Chojnacka, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, s. 410.

⁴⁹ Tak w odniesieniu do wady w umowie o dzieło – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 213/11, publ. LEX nr 1133803.

⁵⁰ M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 106, podnosi jednak, że kryterium właściwości rzeczy zawiera w sobie jej wartość i użyteczność.

⁵¹ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 232; zob. pkt 6.

⁵² Jako wspólne kryterium oceny określają je P. Podrecki, F. Zoll, *op. cit.*, s. 111; natomiast ich szczególne znaczenie podkreślają E. Łętowska, *Trzydzieści pięć lat później. Żywotność koncepcji tzw. „przrzeczenia gwarancyjnego”*, w: *Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu*, red. A. Nowicka, Poznań 2005, s. 182; R. Stefanicki, *Zapewnienia reklamowe jako kryterium oceny zgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2004, z. 1, s. 171.

⁵³ Na to, że w tym zakresie mają znaczenie w szczególności cechy rodzajowe, zwraca uwagę M. Gajek, *op. cit.*, s. 210, przy czym jest to nietrafne, biorąc pod rozwagę cechy rzeczy sprzedanej określone przede wszystkim z perspektywy danej umowy.

Choć odpowiedzialność wywodzi się z kategorii deliktowych⁵⁴, to jednak bazuje na zbliżonym modelu, co odpowiedzialność za wadę rzeczy sprzedanej. Wszakże najpierw analizowana jest subiektywnie⁵⁵ treść umowy i właściwości rzeczy wyinterpretowane z tej umowy, a w razie braku ich ustalenia stosuje się w niej kryteria obiektywne, tym razem jednak wprost przewidziane w regulacji⁵⁶. Kryteria te nie oznaczają jednak *a priori*, że rzecz ma być przeciętnej jakości⁵⁷.

Unormowanie to obejmuje też takie oczekiwania kupującego, które nie miałyby znaczenia w przypadku odpowiedzialności za wadę rzeczy sprzedanej na podstawie poprzedniego brzmienia k.c. Częstość powstają one bowiem za sprawą jednostronnych oświadczeń, czy nawet wyobrażeń jednej ze stron, a ich późniejsze wpasowanie w model konsensu stron umowy co do właściwości rzeczy ma charakter wyłącznie fikcyjny⁵⁸. To one następnie stanowią wzorzec cech rzeczy, z którymi porównuje się rzecz sprzedaną.

Nawet brak zmniejszonej wartości czy użyteczności rzeczy kupionej nie stoi na przeszkodzie odpowiedzialności sprzedawcy na podstawie spełnionej przesłanki jej niezgodności z umową sprzedaży⁵⁹, która wystąpi w przypadku każdorazowego braku prawidłowych właściwości rzeczy⁶⁰. Niezgodna z umową nie będzie jednak wciąż rzecz lepsza, chyba że w umowie wskazano jej konkretne

⁵⁴ Zakładały one odpowiedzialność za wytworzenie u kupującego określonego wrażenia co do rzeczy – tak E. Habryn-Chojnacka, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, s. 383.

⁵⁵ Na przykładzie regulacji konwencji wiedeńskiej – P. Schlechtriem, P. Butler, *UN Law on International Sales*, Berlin 2009, s. 114. Do pewnego stopnia odmiennie C. Żuławska, *Uwagi...*, s. 237–238, zwracając uwagę na fakt, że cechy rzeczy sprzedanej są określone obiektywnie i podlegają obligatoryjnej, normatywnej ocenie. Należy to jednak uznać za zbyt daleko idący wniosek w sytuacji, gdy obiektywne przesłanki zgodności z umową są brane pod uwagę dopiero wtedy, gdy brak odpowiedniego ukształtowania umowy między stronami.

⁵⁶ Takie rozwiązanie znajduje się w konwencji wiedeńskiej – z tym uzasadnieniem, że jest potrzebne, jako że strony rzadko ustalają wszystkie cechy wprost, czy nawet w sposób dorozumiany; rozwiązanie to można ponadto uznać za kontynuację domniemanej woli stron, które miały na myśli zwykły cel – P. Schlechtriem, P. Butler, *op. cit.*, s. 115.

⁵⁷ *Ibidem*, s. 116.

⁵⁸ Zob. W. Bańczyk, *op. cit.*, s. 160 i cyt. tam źródła.

⁵⁹ W odniesieniu do regulacji konwencji wiedeńskiej – A. Koch, *Wadliwość rzeczy sprzedanych w świetle Konwencji ONZ o międzynarodowej sprzedaży towarów*, „Przegląd Prawa Handlowego” 1998, nr 10, s. 12. M. Krupowicz, *op. cit.*, s. 148, podnosi jednak, że dla oceny wady rzeczy sprzedanej i jej niezgodności z umową dokonuje się tożsamej oceny przydatności, funkcjonalności i użyteczności rzeczy.

⁶⁰ W odniesieniu do regulacji konwencji wiedeńskiej – M. Jagielska, w: *Konwencja wiedeńska o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów. Komentarz*, red. M. Pazdan, Zakamycze 2001, s. 388, w szczególności zwraca uwagę, że utrudnione używanie, przynoszenie niedostatecznych wyników, czy sprawianie wyższych niż normalne kosztów ma stanowić niezdatność rzeczy

właściwości⁶¹. Podobnie jak wada rzeczy sprzedanej, jej niezgodność z umową obejmuje wszystkie przypadki, nie tylko większej wagi⁶².

Badanie ogólnych cech wady rzeczy sprzedanej oraz jej niezgodności z umową musi też objąć analizę momentu ich powstania oraz ujawnienia, mającego znaczenie dla odpowiedzialności z ich powodu. Niewątpliwie rzecz sprzedana najpóźniej w chwili wydania musi być wadliwa lub niezgodna z umową, przy czym wada ta lub niezgodność niekoniecznie muszą się już wtedy ujawnić. Sprzedawca nie będzie za nie odpowiedzialny, gdy były znane kupującemu w momencie zawarcia umowy (art. 557 § 1 k.c.), a to dlatego, że w takim razie wyraził na nie zgodę i objął ich istnienie jego konsensem. W tym zakresie odmienna jest regulacja konwencji wiedeńskiej, wedle której także taka sytuacja, gdy sprzedawca nie odpowiada, kiedy kupujący miał już możliwość wykrycia niezgodności z umową w momencie zawarcia umowy – w rozsądny sposób, bez specjalistycznych badań⁶³. Podobne do niej unormowanie zastosowano w art. 7 ust. 1 u.s.w.s.k., na podstawie którego sprzedawca nie odpowiadał za wadę, o której, oceniając rozsądnie, powinien był wiedzieć. Kodeks cywilny w nowym brzmieniu nie powtórzył tej regulacji. Wiedzę kupującego w momencie wydania rzeczy można z kolei postrzegać w kategoriach *datio in solutum* – jako przyjęcie towaru wadliwego w miejsce uzgodnionego niewadliwego, w celu zwolnienia ze zobowiązania do dostarczenia towaru niewadliwego (zob. art. 453 § 1 k.c.). Sprzedawca będzie oczywiście odpowiedzialny za wady, gdy ujawniły się zarówno w momencie wydania rzeczy, jak również już w czasie używania rzeczy, o ile w momencie wydania istniały już „w zarodku”⁶⁴.

sprzedanej do zwykłego użytku i tym samym jej niezgodność z umową, przy czym ten wniosek nadaje się do szerszego stosowania także w prawie polskim.

⁶¹ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 68.

⁶² K. Haładaj, M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 100; R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 293; odmiennie i niezasadnie M. Gajek, *op. cit.*, s. 209. Zob. jednak w odniesieniu do umowy o dzieło i o roboty budowlane W. Bańczyk, *op. cit.*, s. 145, że zwłaszcza w przypadku skomplikowanych i wieloskładnikowych rzeczy (czy usług) możliwość kwestionowania jakiegokolwiek (nawet najdrobniejszej) niezgodności z umową może stanowić pewne nadużycie, które może być rozwiązane przez prawidłowe rozstrzygnięcie o stosowaniu przepisów umowy sprzedaży w innych umowach (stosowanie odpowiednie, zgodnie z kodeksową regulacją tak np. art. 638 § 1 k.c.).

⁶³ Sprzedawca nie będzie odpowiedzialny, gdy kupujący nie mógł być nieświadomy niezgodności z umową, przy czym jego brak świadomości musiałby wynikać z rażącego niedbalstwa, chyba że cecha, co do której występuje ta niezgodność, była między stronami ustalona – P. Schlechtriem, P. Butler, *op. cit.*, s. 120–121.

⁶⁴ E. Łętowska, *Prawo...*, s. 398; podobnie co do wniosku, określając to jako sytuację, gdy w rzeczy tkwiły przyczyny, które spowodowały wadę – J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 123; J. Szczotka, *op. cit.*, s. 48.

Specyficzne sposoby ustalania cech rzeczy sprzedanej

Analiza specyfiki odpowiedzialności sprzedawcy za nieprawidłowe spełnienie świadczenia z umowy sprzedaży wymaga ustalenia wzorca, do którego będzie można przyrównywać świadczenie rzeczywiście spełnione. Sytuacja jest oczywista, gdy cechy przedmiotu sprzedaży zostały zgodnie ustalone przez strony. Specyfika zawierania umowy sprzedaży pozwala jednak również na przyjęcie swoistych sposobów ustalania cech rzeczy sprzedanej. Sposoby te były różne w zmieniającej się regulacjach odpowiedzialności sprzedawcy w prawie polskim.

Przejawem istotnej różnicy między obydwoma podstawami odpowiedzialności jest znaczenie jednostronnych oświadczeń kupującego kierowanych do sprzedawcy z perspektywy odpowiedzialności tegoż sprzedawcy za wynikające z nich oczekiwania kupującego co do cech rzeczy sprzedanej. Konwencja wiedeńska nie ogranicza stopnia ani zakresu oczekiwań⁶⁵ nakierowanych na specjalne cele, jakie ma spełniać rzecz. Wymaga jedynie podania takich oczekiwań do wiadomości sprzedawcy. Znaczenie mają także takie cele, o których sprzedawca wiedział lub których mógł się domyśleć⁶⁶. Sprzedawca może jednak nie ponosić odpowiedzialności za nie, jeśli kupujący nie polegał lub nie mógł polegać na jego wiedzy w zakresie zdatności rzeczy do danego celu opisywanego przez kupującego⁶⁷. Takiego ograniczenia nie przyjęto jednak w dyrektywie 1999/44 ani w prawie polskim. Na podstawie u.s.w.s.k. taki skutek miał bowiem miejsce, gdy kupujący określił cel, do którego chce wykorzystywać rzecz, a sprzedawca nie złożył co do tego zastrzeżenia⁶⁸.

Według poprzedniego brzmienia art. 556 § 1 k.c. sprzedawca nie ponosił jednak odpowiedzialność za oczekiwania kupującego inne niż wynikające z umowy stron – a zatem zgodności oświadczeń obydwu stron na zasadach ogólnych. Tymczasem gdy to sprzedawca określił taki cel, podstawą jego odpowiedzialności było ukształtowanie oczekiwań kupującego jak z opisu rzeczy przez

⁶⁵ A. Koch, *op. cit.*, s. 11.

⁶⁶ Np. gdy sprzedawca był tylko pośrednikiem – M. Jagielska, w: *Konwencja...*, s. 392.

⁶⁷ M. Jagielska, w: *Konwencja...*, s. 393. Podobnie P. Schlechtriem, P. Butler, *op. cit.*, s. 117, którzy zwracają zarazem uwagę, że wystarczające jest, gdy sprzedawca mógł rozsądnie wywnioskować taki szczególny cel kupującego z okoliczności.

⁶⁸ Np. jeśli milczał, gdy kupujący go przedstawiał, zob. W. Katner, w: *System prawa prywatnego, tom 7*, s. 130. Na to, że przekłada się to na dorozumianą wolę stron, wskazuje J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 191. Na to, że taka ochrona w obrocie powszechnym jest zbyt daleko idąca, zwraca jednak uwagę R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 300–301.

sprzedawcę⁶⁹. Nowa regulacja k.c. zmieniła się w tym zakresie, przejmując regulację u.s.w.s.k.

Istotnym zagadnieniem, które ujawniło się na tle zmian stanu prawnego w opisywanym zakresie – pojawiającym się w dyrektywie 1999/44, u.s.w.s.k., a także w nowym brzmieniu k.c. – jest znaczenie publicznych zapewnień producenta rzeczy, zwłaszcza w reklamie⁷⁰, dla kształtowania oczekiwań kupującego co do cech rzeczy będącej przedmiotem umowy sprzedaży. Można rozważać, czy istnieje uzasadnienie dla ponoszenia takiej odpowiedzialności właśnie przez sprzedawcę. Nie sposób jednak nie zauważyć, że sprzedawca wprost odnosi korzyść z takich zapewnień producenta, bo to one mają wpływ na decyzję kupującego o zakupie, w tym o zakupie u danego sprzedawcy⁷¹. W tym kontekście znaczenie mają rozsądne oczekiwania⁷² potencjalnego kupującego wywołane przez informacyjną warstwę reklamy⁷³, w zakresie, w jakim mogły wpłynąć na jego decyzję⁷⁴.

Niejednoznaczna do określenia jest przy tym podstawa związania sprzedawcy zapewnieniami reklamowymi – wykraczająca poza wynikającą z typowego modelu kształtowania umowy⁷⁵, zarówno poprzez odpowiedzialność sprzedawcy za działalność podmiotów z nim niepowiązanych, jak również za składanie oświadczeń na etapie znacznie wyprzedzającym chwilę zawierania konkretnej

⁶⁹ E. Habryn-Motawska, *Niezgodność...*, s. 60, por. z rozważaniami w dalszej części niniejszego artykułu.

⁷⁰ Innymi przykładami mogą być pokaz na wystawie – tak W. Katner, w: *System prawa prywatnego*, tom 7, s. 131; czy oznaczenie opakowania – tak A. Makowska, *Sprzedaż konsumencka w prawie Unii Europejskiej i prawie polskim*, Toruń 2006, s. 50; J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego*, tom 6, s. 193.

⁷¹ Zob. J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego*, tom 6, s. 203.

⁷² J. Szczotka, *op. cit.*, s. 60.

⁷³ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 90; podobnie C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 65. Odmienne W. Katner, w: *System prawa prywatnego*, tom 7, s. 131, podniósł jednak w odniesieniu do poprzedniego stanu prawnego, co zachowuje aktualność, że taka reklama rzadko wykracza poza ogólną informację oraz zapewnienie o atrakcyjności i w tym zakresie pozostaje bez znaczenia dla odpowiedzialności sprzedawcy.

⁷⁴ Na jego decyzję nie będzie np. wpływała taka reklama, jeśli sprzedawca wykaże, że kupujący nie znał zapewnienia lub, oceniając rozsądnie, znać nie mógł (np. reklama była emitowana na innym obszarze; ew. została sprostowana w taki sposób, by sprostowanie to dotarło do potencjalnych kupujących) – tak J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego*, tom 6, s. 193; R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 307.

⁷⁵ Na przełamanie skuteczności *inter partes* praw obligacyjnych wskazuje w tym zakresie A. Brzozowski, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, s. 309; na dekonsensualizację – E. Łętowska, *Trzydzieści...*, s. 183; na przełamanie reguły *privacy* – R. Stefanicki, *op. cit.*, s. 186.

umowy. W tym zakresie jeszcze w odniesieniu do k.c. w poprzednim brzmieniu S. Sołtysiński przedstawił jednak tezę o przyrzeczeniu gwarancyjnym, na podstawie której: „[w]prowadzenie do obrotu przez wytwórcę produktu opatrzonego w znak jakości, znak towarowy lub inne oznaczenie lub informację skierowane pod adresem konsumenta w celu skłonienia go do dokonania zakupu, należy traktować jako oświadczenie woli wywołujące zobowiązanie producenta, który zapewnia nabywcy określone właściwości i jakość towaru”⁷⁶. Źródłem takiego zobowiązania producenta miała być jego jednostronna czynność prawna polegająca na tym, że swe przyrzeczenie kieruje do każdego potencjalnego nabywcy, niezależnie od tego, od kogo ów kupujący zdecyduje się nabyć taki towar⁷⁷. Miało to zwiększyć odpowiedzialność producentów korzystających z reklamy, informacji handlowej dla skłonienia nabywcy do zakupu, a przez to doprowadzenia do zwiększenia obrotów już przez sprzedawców⁷⁸. Ważne dla niego było także doprowadzenie do generalnego celu, jaki stanowiło zapewnienie szerszej ochrony nabywcy, w której widział on podstawę regulacji umowy sprzedaży⁷⁹.

Nieco inaczej takie związanie widziała przy tym C. Żuławska, jednocześnie wspierając i rozwijając koncepcję S. Sołtysińskiego⁸⁰. Traktowała ona reklamę jako ofertę, która może mieć charakter wiążący, a elementy reklamy oddziałujące na intelekt odbiorcy – w tym informacje o produkcie, jego zastosowaniu, posługiwanie się certyfikatami i znakami jakości – miałyby stanowić prawnie skuteczne zapewnienie sprzedawcy⁸¹.

Przed wszystkim należy zwrócić uwagę, że właśnie w tym kierunku, ale jednocześnie przy zapewnieniu szerszego i bardziej jednoznacznego zakresu ochrony, podążyło ostatecznie prawo europejskie, w tym dyrektywa 1999/44. Jej regulacja ujęła przedkontraktowe zapewnienie o cechach towaru jako kształtujące usprawiedliwione oczekiwania konsumenta, przesądzające o zgodności towaru z umową⁸².

⁷⁶ S. Sołtysiński, *Odpowiedzialność producenta wobec konsumenta za szkody wyrządzone wprowadzeniem do obrotu rzeczy z wadami*, „Studia Cywilistyczne” 1970, t. XV, s. 173.

⁷⁷ *Ibidem*.

⁷⁸ *Ibidem*, s. 173–175

⁷⁹ *Ibidem*.

⁸⁰ R. Stefanicki, *op. cit.*, s. 75.

⁸¹ C. Żuławska, *Znaczenie prawne reklamy w świetle kodeksu cywilnego*, „Państwo i Prawo” 1977, nr 1, s. 52, 57.

⁸² E. Łętowska, *Trzydzieści...*, s. 179, 182.

W obowiązującym stanie prawnym powstałym na podstawie regulacji u.s.w.s.k. sprzedawca jest ponadto zobowiązany do dostarczenia rzeczy zgodnej ze swoimi zapewnieniami⁸³, w tym zwłaszcza z próbką, wzorem lub opisem. W tym zakresie przepis art. 556 § 1 k.c. w poprzednim brzmieniu dotyczył jedynie jej zgodności z zapewnieniami sprzedawcy, w tym w okolicznościach, w jakich dokonywał sprzedaży. Także wówczas zgodność z przedstawionym opisem, próbką czy wzorem brano jednak pod uwagę jako szczególne przykłady takich zapewnień⁸⁴.

Ogólnie takie zapewnienie, które można traktować jako przykład opisu, musi odnosić się do konkretnych cech rzeczy⁸⁵. Jako próbkę rozumie się z kolei każde okazanie takiej rzeczy przy zawieraniu umowy⁸⁶, która przedstawia wszystkie cechy⁸⁷ rzeczywistego przedmiotu sprzedaży. Wzór różni od niej to, że stanowi tylko model rzeczy sprzedanej, który z założenia jest tylko do niej

⁸³ R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 302, zwraca jednak uwagę, że ma to miejsce o tyle, o ile takie zapewnienia wpływają na decyzję o zawarciu umowy; podobnie Z. Gawlik, *Art. 556¹*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część szczegółowa*, nb. 1.

⁸⁴ C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 64. Dalszymi przykładami takich zapewnień może być także treść ulotki czy instrukcji – J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 128.

⁸⁵ Na przykładzie rocznika samochodu – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1990 r., I CR 528/90, publ. LEX nr 9035, podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., I CK 267/02, publ. LEX nr 479348; podobnie co do wniosku M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 108, która jednak odnosi go generalnie co do znaczenia zapewnień. Zbliżony pogląd wyraża R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 290, przy czym dotyczy on zapewnienia o niepełnowartościowym charakterze rzeczy. Nie wystarcza ono jednak, jeśli nie podkreślono, których dokładnie cech nie spełnia. Nie wyklucza się przy tym, by sprzedający, poza informowaniem o stałych cechach rzeczy, podjął się także doradztwa w zakresie zastosowania tej rzeczy w procesach technologicznych stosowanych przez kupującego, jeśli te procesy są mu znane i jako sprzedawca podejmuje się on aktywności doradczej – tak o odpowiedzialności sprzedawcy za dobór farb do procesów technologicznych kupującego wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2005 r., I CK 568/04, publ. LEX nr 479349.

⁸⁶ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 55; natomiast od tego, czy da się przyjąć dorozumianą wolę stron, uzależnia to J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 191. Z kolei pogląd, odwołujący się do klasycznego zawarcia umowy, że ma to mieć znaczenie tylko przy składaniu oferty, wyraża W. Katner, w: *System prawa prywatnego, tom 7*, s. 131, przy czym należy go uznać za zbyt wąski.

⁸⁷ Tak w odniesieniu do konwencji wiedeńskiej – M. Jagielska, w: *Konwencja...*, s. 394. J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2016), s. 1140, podnosi jednak, że próbka może wykazywać tylko niektóre cechy towaru, ale to sprzedawca musi to wykazać. Wydaje się, że nie może tu chodzić o wykazanie w ewentualnym procesie, ale o zwrócenie na to uwagi przy zawieraniu umowy, tak by nie kształtować przekonania kupującego o takich cechach rzeczy sprzedanej, jak w próbce.

zbliżony, w tym w szczególności przedstawia tylko niektóre cechy rzeczy sprzedanej⁸⁸. Ponadto w odróżnieniu od próbki nie przedstawia autentycznej rzeczy sprzedanej, a jedynie reprezentatywnie ukazuje jej kształt, proporcję⁸⁹.

Z perspektywy odpowiedzialności sprzedawcy znaczenie mają wszystkie cechy wskazane na podstawie próbki, czy wzoru (nie tylko te, na które sprzedawca wprost zwrócił uwagę), a rzecz sprzedana musi im ściśle odpowiadać⁹⁰. Przyjmuje się, że każde okazanie próbki lub wzoru odniesie ten skutek, nawet jeśli sprzedawca nie przedstawia ich w tym charakterze⁹¹. Stanowi to zarazem regulację odmienną od tej z konwencji wiedeńskiej, w której taki skutek uzależnia się od przedstawienia rzeczy właśnie jako próbki lub wzoru. Jeżeli zaś tę samą cechę wyraża zarówno próbka czy wzór, jak również opis, to wydaje się, że próbka czy wzór z natury lepiej oddają cechy rzeczy i silniej wpływają na decyzję kupującego niż opis. Nie może to być jednak *a priori* przesądzone⁹². Gdy jednak to kupujący okazuje wzór, może to mieć znaczenie jedynie z perspektywy celu, w jakim zamierza używać takiej rzeczy⁹³. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że w tym zakresie u.s.w.s.k. i nowa regulacja k.c. *expressis verbis* ujmują to, co było już przedmiotem rozważań na tle k.c. w poprzednim brzmieniu.

Niekiedy strony nie ustalają cech rzeczy sprzedanej, czy to w drodze konsensu, czy na podstawie któregoś z opisanych wyżej sposobów ukształtowania przesłanek odpowiedzialności sprzedawcy za wywołanie oczekiwań kupującego co do właściwości rzeczy czy też jej wartości lub użyteczności. W takiej sytuacji niewątpliwie pewne cechy rzeczy sprzedanej i tak wynikają z wymogu konsensu stron co do przedmiotu świadczenia oznaczonego gatunkowego. W szczególności znajduje to odzwierciedlenie w odwołaniu do kryterium zwykłych cech oraz zwykłego sposobu używania rzeczy tego rodzaju, co rzecz sprzedana, ale już nie

⁸⁸ Tak w odniesieniu do konwencji wiedeńskiej – M. Jagielska, w: *Konwencja...*, s. 394.

⁸⁹ J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2016), s. 1140.

⁹⁰ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 55; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 64.

⁹¹ Odmienny skutek ma miejsce, gdy zastrzeżono, że nie są przedstawione w tym charakterze – E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 254–255.

⁹² Co prawda E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 252–253, podnosi, że w sytuacji, w której tę samą cechę wyraża zarówno próbka, jak i opis, od sprzedawcy wymaga się najczęściej zgodności rzeczy sprzedanej z próbką, a nie z opisem; przy czym jednocześnie zwraca uwagę, że jest mało prawdopodobne, by zakres uzyskanej wiedzy na podstawie próbki i opisu pokrywały się. Odmiennie i trafniej J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 194, który wyraża pogląd, że nie można wytworzyć w tym zakresie jednoznacznej zasady.

⁹³ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 258.

w odniesieniu do jej konkretnego nabywcy. Dlatego, choć specyfika wady rzeczy nie zakłada jej obiektywnego charakteru i odniesienia do wzorca rzeczy danego rodzaju, to w orzecznictwie przyjęto ten kierunek rozwoju odpowiedzialności sprzedawcy⁹⁴. W szczególności bowiem powszechnie uznano, że wadliwa może być rzecz zgodna z normami – w orzecznictwie sądowym i doktrynie ponad kryterium normatywno-techniczne powszechnie postawiono bowiem kryterium funkcjonalności, użyteczności⁹⁵, jak też utrzymania wartości handlowej⁹⁶. Jest to rozwiązanie zdecydowanie racjonalne i w rzeczywistości najczęściej zgodne z wolą stron, które świadomie rezygnują z określenia cech rzeczy zakupionej, licząc, że będzie ona w tym zakresie typowa⁹⁷. Kierunek obiektywnego rozumienia wady zyskał znaczenie do tego stopnia, że według niektórych poglądów doktryny obiektywna użyteczność miała podlegać rozważeniu nawet przed interesem konkretnego kupującego⁹⁸.

Należy zatem stwierdzić, że zmiana przesłanki odpowiedzialności z wady rzeczy sprzedanej na jej niezgodność z umową nie spowodowała większej zmiany w tym zakresie. Wszakże najpierw odnosi się ona do subiektywnych, a dopiero potem do obiektywnych cech rzeczy sprzedanej. W przypadku rękojmi za wady było to jednak związane z rozwojem doktryny i orzecznictwa, zaś regulacja nie-

⁹⁴ Na przykładzie maszyny do sortowania fasoli, która ma sortować ją dobrze – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2010 r., IV CNP 76/09, publ. LEX nr 852575; na przykładzie dachówki, która powinna zabezpieczać dach przed deszczem i śniegiem – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., IV CK 636/04, publ. LEX nr 479344; na przykładzie lakieru samochodu, który nie może się odbarwiać na skutek pozostawiania w środowisku zewnętrznym, w tym przez narażenie na działanie ptasich odchodów – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2003 r., II CK 239/02, publ. LEX nr 479364; na przykładzie samochodu, który ma służyć do legalnego korzystania na drogach publicznych, a zatem nie może mieć sfałszowanego dowodu rejestracyjnego – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1997 r., II CKN 459/97, publ. LEX nr 32598; na przykładzie rzeczy, której zużycie wykracza poza normalne zużycie z prawidłowej eksploatacji i dlatego jest wadliwa – uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1977 r., III CZP 11/77, publ. LEX nr 2081.

⁹⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CSK 457/12, publ. LEX nr 1341648; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2010 r., IV CNP 76/09, publ. LEX nr 852575; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 244/01, publ. LEX nr 78815; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1997 r., II CKN 459/97, publ. LEX nr 32598; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 1988 r., III CZP 48/88, publ. LEX nr 3429, E. Łętowska, *Prawo...*, s. 396; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 63.

⁹⁶ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., I CK 267/02; publ. LEX nr 479348.

⁹⁷ Zob. w odniesieniu do konwencji wiedeńskiej – P. Schlechtriem, P. Butler, *op. cit.*, s. 115.

⁹⁸ J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 128, według którego uwzględnia się go dopiero, gdy kupujący określają indywidualne zapotrzebowanie. Pogląd ten należy jednak uznać za zbyt daleko idący wobec wyraźnie subiektywnego charakteru wady.

zgodności z umową od razu to zakładała⁹⁹. Nowelizację ustawy spowodowała zaś potrzeba reakcji na główne trudności kupującego w wykazaniu treści konkretnej umowy¹⁰⁰. W związku z tym wprowadzenie zmiany odpowiedzialności sprzedawcy za rzecz sprzedaną na opartą o przesłankę niezgodność z umową nie spowodowało w tym zakresie większej zmiany¹⁰¹. Można by jedynie zwrócić uwagę na szersze odwołanie do cech rodzajowych rzeczy. Tak chociażby za wzór należy uznać rzecz o właściwościach wynikających z przeznaczenia rzeczy określonego rodzaju¹⁰², a także podobnej wartości i technologii wytwarzania¹⁰³.

Przykłady nieprawidłowego spełnienia świadczenia przez sprzedawcę jako sposób rozróżnienia wady rzeczy lub niezgodności z umową

Podstawowym przykładem braku prawidłowego wykonania zobowiązania sprzedawcy z umowy sprzedaży, na którym rozróżnia się wadę rzeczy sprzedanej i jej niezgodność z umową, jest niedostarczenie rzeczy ustalonej. Obejmuje zarówno dostarczenie rzeczy w zbyt małej ilości, dostarczenie jej bez elementów składowych czy części zapasowych (a zatem w stanie niepełnym), jak również dostarczenie rzeczy innej (tzw. *aliud*).

Zwłaszcza pierwsza sytuacja rodzi wątpliwości o adekwatność stosowania roszczeń z tytułu rękojmi za wadę rzeczy sprzedanej czy jej niezgodności z umową, która z założenia stanowi przykład nienależytego wykonania zobowiązania. Tymczasem w przypadku dostarczenia zbyt małej ilości rzeczy bardziej adekwatna może okazać się odpowiedzialność za częściowe niewykonanie zobowiązania¹⁰⁴. Niewątpliwie na podstawie konwencji wiedeńskiej jest to przejaw niezgodności z umową¹⁰⁵. U.s.w.s.k. ani dyrektywa 1999/44 nie przesądziły jednak tego jedno-

⁹⁹ Zob. pkt 4.

¹⁰⁰ M. Gajek, *op. cit.*, s. 209.

¹⁰¹ Na to, że w odniesieniu do wady rzeczy sprzedanej stanowiło to rozszerzenie się pojęcia poza jego pole semantyczne i przez to zbliżenie do pojęcia niezgodności, wskazuje wprost J. Szczotka, *op. cit.*, s. 46.

¹⁰² M. Pecyna, *Art. 4 w: Komentarz do ustawy o szczególnych warunkach...*, nb. 16.

¹⁰³ J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 192.

¹⁰⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2015 r., VI ACa 1053/14; publ. LEX nr 1808793; E. Łętowska, *Prawo...*, s. 396; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 66.

¹⁰⁵ Niezależnie od tego, jak znacząca jest taka odmienność – P. Schlechtriem, P. Butler, *op. cit.*, s. 114.

znacznie, przy czym można by stwierdzić, że raczej pozwalają na jego uwzględnienie¹⁰⁶. Z całą pewnością nie było to jednak rozwiązanie dopuszczalne przy przyjęciu odpowiedzialności za wadę rzeczy sprzedanej w świetle poprzednich przepisów kodeksu cywilnego¹⁰⁷. Nie pozostawia przy tym wątpliwości, że rzecz niezupełna¹⁰⁸ jest wadliwa¹⁰⁹, a także niezgodna z umową¹¹⁰. Niewątpliwie wadą, a także niezgodnością z umową będzie przy tym dostarczenie rzeczy w niewłaściwej ilości, gdy rzecz jest zapakowana¹¹¹, a także gdy będzie rzeczą zbiorową z ceną oznaczoną za zbiór¹¹² – w tym zakresie niemożliwe jest bowiem przyjęcie rzeczy w części.

Podobne wątpliwości co do generalnej zasadności stosowania reżimu niewykonania i nienależytego wykonania zobowiązania zachodzą w sytuacji, gdy sprzedawca świadczył rzecz inną niż ustaloną (tzw. *aliud*). W świetle konwencji wiedeńskiej niewątpliwie stanowi ona przykład niezgodności – rozumianej jako

¹⁰⁶ Przez podobieństwo polskiej regulacji do konwencji wiedeńskiej na taką konieczność rozumienia niezgodności z umową zwraca uwagę J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 198; podobnie co do wniosku E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 238. Odmienne R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 312, podnosząc jednak, że jest to paradoks, iż ten rodzaj naruszenia wiąże się z utrudnionym reżimem dochodzenia; podobnie co do wniosku M. Olczyk, *Sprzedaż konsumencka*, Warszawa 2006, s. 137; J. Szczotka, *op. cit.*, s. 60.

¹⁰⁷ E. Lętowska, *Prawo...*, s. 396; J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 131; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 66.

¹⁰⁸ Tak w kontekście zwłaszcza złożonych maszyn i urządzeń – J. Skąpski w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 129.

¹⁰⁹ J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2013, s. 1041; E. Lętowska, *Prawo...*, s. 396.

¹¹⁰ Co nie dotyczy jednak rzeczy sprzedawanych w większej liczbie jednakowych sztuk – Z. Gawlik, *Art. 556¹*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część szczegółowa*, nb. 15; E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 238.

¹¹¹ J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2016), s. 1140; J. Skąpski, w: *System prawa cywilnego. Prawo zobowiązań część szczegółowa*, t. III, cz. 2, s. 131; podobnie gdy jej ilość ona określona na opakowaniu, w którym rzecz się znajduje – tak A. Brzozowski, w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, s. 311; Z. Gawlik, *Art. 556¹*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część szczegółowa*, nb. 15; J. Szczotka, *op. cit.*, s. 60; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 65–66.

¹¹² Zob. w kontekście braku elementów wyposażenia samochodu wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2003 r., II CK 201/02; publ. LEX nr 398317; zob. w kontekście mieszkania o cenie ustalonej za całość, niezależnie od dokładnego metrażu, o ile różnica nie jest znacząca – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2007 r., V CNP 124/07; publ. LEX nr 483295; podobnie co do wniosku M. Pecyna, *Art. 4*, w: *Komentarz do ustawy o szczególnych warunkach...*, nb. 6.

każdy rodzaj różnicy co do istoty towaru¹¹³. Może ono zatem stanowić niezgodność z umową¹¹⁴, ale raczej nie jest wadą¹¹⁵.

Ogólnie niewłaściwa ilość rzeczy sprzedanej czy stanowienie przez nią rzeczy innej, niż ustalona w umowie, mogą znacząco rozróżniać zakres stosowania odpowiedzialności sprzedawcy za wadę rzeczy sprzedanej i za jej niezgodność z umową, zwłaszcza przy literalnym odczytywaniu przesłanki niezgodności z umową czy przy rozumieniu jej w zgodzie z regulacją konwencji wiedeńskiej. Analizując jednak zarówno usytuowanie wady rzeczy sprzedanej, jak również jej niezgodności z umową w polskim porządku prawnym, nie może umykać ujęcie tych instytucji w kategorii nienależytego wykonania zobowiązania. Marlena Pecyna podniosła zatem, że przyjęcie przez kupującego innej rzeczy bez jego wiedzy o jej odmienności od ustaleń umownych pozwala na zastosowanie roszczenia o wykonanie zobowiązania, podczas gdy dokonanie tego za jego wiedzą w tym zakresie pozwoliłoby już jedynie na pociągnięcie sprzedawcy do odpowiedzialności za niezgodność takiej rzeczy z umową¹¹⁶, a to dlatego, że zobowiązanie zostało już wykonane. Co do wniosku zbliżony jest też pogląd J. Pisulińskiego, wedle którego świadomość stron, a także jasne okoliczności mogą wskazywać, że świadczenia nie spełniono z zamiarem zwolnienia z zobowiązania, a zatem że kupującemu przysługuje roszczenie o jego wykonanie¹¹⁷. Obydwoje wskazani wyżej autorzy prezentują odmienne stanowiska co do tego, czy świadczenie w zbyt małej ilości lub świadczenie inne niż umówione może prowadzić do odpowiedzialności za niezgodność z umową, a jednak przedstawiają jednolity pogląd na relację niewykonania do nienależytego wykonania zobowiązania z umowy sprzedaży w tej sytuacji.

Kolejna wątpliwość dotyczy braku dokumentacji czy certyfikatów odnoszących się do rzeczy. Ich brak z całą pewnością jest wadą, gdy zmniejsza wartość i użyteczność rzeczy – w tym możliwość jej stosowania do pewnych celów.

¹¹³ M. Jagielska, w: *Konwencja...*, s. 387.

¹¹⁴ E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 238; J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 199.

¹¹⁵ Na przykładzie dostarczenia środka chemicznego o nazwie „gesaprim” w miejsce ustalonego środka o nazwie „pyramin” – wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1985 r., I CR 171/85; publ. LEX nr 530542.

¹¹⁶ M. Pecyna, *Art. 4...*, w: *Komentarz do ustawy o szczególnych warunkach...*, nb. 7.

¹¹⁷ O tym, że jest nim dostarczenie innej książki oznaczonej z innym adresatem, dostarczenie części zamówienia ze wskazaniem, że reszta zostanie dosłana – J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 199–200.

Stanowi też niezgodność z umową, gdy wymóg ich dostarczenia wraz z rzeczą wynika z umowy czy z zapewnienia publicznego producenta¹¹⁸. Gdy zaś zapewniają o określonej jakości rzeczy, ich brak będzie postrzegany w kategorii właśnie niewłaściwej jakości¹¹⁹. Brak takich dokumentów, jak opisany wyżej, stanowi przy tym sytuację odmienną od samego tylko braku umieszczenia ich kopii wraz z rzeczą. Wtedy będzie rozpatrywany z perspektywy niezupełności rzeczy¹²⁰. Specyficzną sytuację stanowi też dostarczenie fałszywej dokumentacji czy certyfikatów¹²¹. Jako że przyjmuje się niewątpliwie, że pierwszeństwo nad normami technicznymi ma wartość i użyteczność rzeczy¹²², brak dokumentacji czy certyfikatu *per se* nie może przesądzać o wadzie rzeczy sprzedanej. Większe znaczenie ma jednak z perspektywy jej niezgodności z umową. W tym zakresie nie sposób jednak odnaleźć większej różnicy między wadą a niezgodnością z umową.

Nie jest też jednoznaczne, jakie znaczenie ma niespełnienie kryteriów estetycznych jako podstawa odpowiedzialności sprzedawcy za wadę rzeczy sprzedanej czy jej niezgodność z umową. Jako że i ta kwestia nie jest szczegółowo uregulowana w analizowanych przepisach, odpowiedź na tę wątpliwość można uzyskać jedynie przez interpretację ogólnych przesłanek. Konwencja wiedeńska pozwala na przyjęcie, że nieprawidłowość w zakresie barwy pozwala na przyjęcie odpowiedzialności sprzedawcy¹²³. Poza tym odpowiedzialność za brak prawidłowej barwy w szczególności zachodzi, gdy barwę ustalono na podstawie wzoru czy próbki. Nie pozostawia wątpliwości, że niedostatek estetyki mający znaczenie dla wartości lub użyteczności¹²⁴ rzeczy będzie wadą. Z kolei z perspektywy zwykłego przeznaczenia rzeczy należy rozpatrywać jej charakter dekoracyjny lub kolekcjonerski¹²⁵. W odniesieniu do tej cechy wydaje się, że szerszy charak-

¹¹⁸ J. Szczotka, *op. cit.*, s. 62.

¹¹⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., III CK 115/02; publ. LEX nr 479354; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 1988 r., III CZP 48/88; publ. LEX nr 3429; J. Szczotka, *op. cit.*, s. 62.

¹²⁰ E. Łętowska, *Prawo...*, s. 396; C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 65.

¹²¹ M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 110.

¹²² Zob. pkt 4.

¹²³ A. Koch, *op. cit.*, s. 12.

¹²⁴ Na przykład wadliwości różnokolorowych butów zwraca uwagę E. Łętowska, *Prawo...*, s. 395; natomiast odwołanie się do porównania wartości, jakiego dokonuje J. Szczotka, *op. cit.*, s. 59, należy jednak uznać za zbyt wąskie.

¹²⁵ M. Gajek, *op. cit.*, s. 210.

ter niezgodności z umową, w tym zwłaszcza w kontekście braku bezpośredniego odwołania do wartości lub użyteczności rzeczy, pozwoli na szersze uwzględnienie niedostatków estetyki jako przesłanki odpowiedzialności sprzedawcy.

Tradycyjnie odpowiedzialność z rękojmi ogranicza się do substancji rzeczy. W tym zakresie niezgodność z umową należy postrzegać jako szerszą co do zakresu. Taka natura pozwoliła na włączenie do zakresu odpowiedzialności sprzedawcy także odpowiedzialności za montaż rzeczy. Ma to jednak miejsce tylko, gdy montaż dokonuje się nierozdzielnie z wydaniem przedmiotu świadczenia w umowie sprzedaży¹²⁶. Obejmuje także przypadki, gdy jest wykonywany przez samego kupującego na podstawie dostarczonej przez sprzedającego instrukcji¹²⁷.

Przedmiotowy charakter wady nie pozwala także na objęcie jej zakresem nieprawidłowego opakowania¹²⁸. Wyjątkiem może jednak być sytuacja, gdy jest ono elementem towaru (opakowanie bezpośrednie) lub ma znaczenie z perspektywy jego atrakcyjności¹²⁹. Niemniej jego nieprawidłowość należy uznać za obojętny z perspektywy odpowiedzialności za wadę¹³⁰. Pojęcie niezgodności z umową pozwoli jednak szerzej ująć odpowiedzialność za niezgodność z umową opakowania niż pojęcie wady. Konwencja wiedeńska wprost odnosi się w tym kontekście do opakowania mającego na celu zabezpieczenie rzeczy¹³¹.

¹²⁶ P. Podrecki, F. Zoll, *op. cit.*, s. 112; w tym zakresie pogląd, który wyrażają A. Makowska, *op. cit.*, s. 51; M. Tulibacka, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, s. 109, że ta sama umowa musi zakładać sprzedaż z usługą montażu, należy jednak uznać za zbyt daleko idący.

¹²⁷ Obejmuje to także sytuację, gdy taka instrukcja została sporządzona przez producenta – tak J. Pisuliński, w: *System prawa prywatnego, tom 6*, s. 195; podobnie E. Habryn-Motawska, *op. cit.*, s. 99.

¹²⁸ J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2013), s. 1041.

¹²⁹ Na obydwu wskazuje E. Łętowska, *Prawo...*, s. 396, podając przykład obtłuczonego flakonu perfum; podobnie J. Jezioro, w: *Kodeks cywilny. Komentarz* (2016), s. 1143, który choć zwraca uwagę jedynie na opakowanie bezpośrednie (co byłoby zbyt znaczącym zawężeniem), to jednak precyzuje, że rozumie przez nie także opakowanie przesądzające o atrakcyjności rzeczy sprzedanej; podobnie także C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 67. Do pewnego stopnia odmiennie R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa*, t. IV, s. 311, że opakowanie wpływające na samą rzecz może być rozpatrywane w kontekście niezgodności samej rzeczy z umową, natomiast już gdy dotyczy samego tylko opakowania – będzie niezgodnością z umową tylko części rzeczy sprzedanej.

¹³⁰ E. Łętowska, *Prawo...*, s. 396; odmiennie C. Żuławska, R. Trzaskowski, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, s. 57.

¹³¹ P. Schlechtriem, P. Butler, *op. cit.*, s. 120, zwraca przy tym uwagę, że takie opakowanie ocenia się, biorąc pod uwagę jego cel, jakim jest ochrona rzeczy sprzedanej, a ponadto rodzaj dóbr, czas i rodzaj transportu i klimat.

Podsumowanie

Niniejszy artykuł miał na celu przeanalizowanie zmian w zakresie podstaw odpowiedzialności sprzedawcy za rzecz wydaną – w tym zwłaszcza wynikających z zastępowania pojęcia wady rzeczy sprzedanej pojęciem jej niezgodności z umową. Te dwie przesłanki, choć w założeniu służą tożsamemu celowi, jakim jest doprowadzenie do uzyskania przez kupującego rzeczy sprzedanej o cechach zgodnych z założonymi przy zawarciu umowy sprzedaży, odmiennie stawiają jednak akcenty i w różny sposób wyważają ochronę podmiotów zaangażowanych. Mając jednak na uwadze dorobek polskiej doktryny i orzecznictwa w zakresie uszczegółowienia rękojmi za wady, w tym przez daleko idące poszerzenie pojęcia wady, zmiana podstawowej przesłanki odpowiedzialności sprzedawcy za brak prawidłowych cech rzeczy sprzedanej nie spowodował tak znaczącej zmiany, jak wynikałoby z literalnego czy nawet typowego rozumienia wady rzeczy sprzedanej i jej niezgodności z umową, zwłaszcza zaś przy uwzględnieniu tych poglądów doktryny i orzecznictwa, które wyznaczały najdalej idący zakres ochrony.

Mając to na uwadze, w sytuacji, w której wada rzeczy sprzedanej została w najnowszym stanie prawnym zdefiniowana jako niezgodność rzeczy z umową, mimo pewnego niepokoju narosłego wokół zrównania pojęcia węższego z szerszym, budzi wątpliwości, ale w sferze faktycznej nie powinna wprowadzić znaczących zmian co do ogólnej formuły podstawowej przesłanki odpowiedzialności sprzedawcy. Należy przy tym stanowczo podkreślić, że choć przesłanką odpowiedzialności sprzedawcy formalnie pozostaje wada rzeczy sprzedanej, to jednak w rzeczywistości opiera się ono na przesłance jej niezgodności z umową i to jej wykładnia będzie miała znaczenie przy dochodzeniu roszczeń przez kupujących.

Tymczasem między obydwoma pojęciami pojawiają się różnice przede wszystkim przy szczegółowych przykładach naruszeń zobowiązania sprzedawcy, w odniesieniu do których szersze – z założenia – pojęcie niezgodności rzeczy sprzedanej z umową pozwoli na odejście od ściśle przedmiotowego ujęcia wady i objęcie szczególnym reżimem większej ilości zdarzeń. Każdorazowo jednak poziom dotychczas zapewniony kupującym w systemie rękojmi będzie dalej zapewniony, a w pewnych przypadkach nawet podwyższony.

W zależności od przyjętych poglądów, można jednak mówić o różnym stopniu poszerzenia ochrony – wszakże wiele problemów pozostało nierozstrzy-

gniętych. W związku z tym przyszły rozwój systemu ochrony kupującego stoi niejako pod znakiem zapytania, przy czym jego ewentualne poszerzenie musi być rozpatrywane także z perspektywy przełożenia kosztów dalej idącej ochrony niektórych podmiotów – na wszystkich kupujących.

Literatura

- Bańczyk W., *Alokacja ryzyka zmiany okoliczności podczas wykonywania długoterminowej umowy o dzieło i o roboty budowlane – w kierunku umowy rozwijającej się*, Kraków 2017.
- Brzozowski A., w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015.
- Dajczak W., *Znaczenie prawa rzymskiego dla europejskiej harmonizacji prawa prywatnego*, „Państwo i Prawo” 2004, nr 2.
- Gajek M., *Niezgodność z umową jako przesłanka odpowiedzialności sprzedawcy towaru konsumpcyjnego*, „Monitor Prawniczy” 2003, nr 5.
- Gawlik Z., *Art. 556*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część szczegółowa*, red. A. Kidyba, LEX 2014.
- Habryn-Chojnacka E., w: *Kodeks cywilny, t. II, Komentarz do art. 450–1088*, red. M. Gutowski, Warszawa 2016.
- Habryn-Motawska E., *Niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenckiej*, Warszawa 2010.
- Haładyj K., Tulibacka M., w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa, t. III B*, red. K. Osajda, Warszawa 2017.
- Jagielska M., w: *Konwencja wiedeńska o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów. Komentarz*, red. M. Pazdan, Zakamycze 2001.
- Jezioro J., w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2013.
- Jezioro J., w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2016.
- Katner W., w: *System prawa prywatnego, tom 7. Prawo zobowiązań – część szczegółowa*, red. J. Rajski, Warszawa 2011.
- Koch A., *Wadliwość rzeczy sprzedanych w świetle Konwencji ONZ o międzynarodowej sprzedaży towarów*, „Przegląd Prawa Handlowego” 1998, nr 10.
- Krupowicz M., *Ocena kierunku zmian w zakresie ochrony konsumenta na gruncie ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej*, „Rejent” 2005, nr 2.

- Longchamps de Berier F., *Skargi edylów kurulnych a dyrektywa 1999/44/EC Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie określonych aspektów sprzedaży i gwarancji na dobra konsumpcyjne*, „*Studia Iuridica*” 2005, t. XLIV.
- Łętowska E., *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 2002.
- Łętowska E., *Trzydzieści pięć lat później. Żywotność koncepcji tzw. „przyrzeczenia gwarancyjnego”*, w: *Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu*, red. A. Nowicka, Poznań 2005.
- Makowska A., *Sprzedaż konsumencka w prawie Unii Europejskiej i prawie polskim*, Toruń 2006.
- Olczyk M., *Sprzedaż konsumencka*, Warszawa 2006.
- Pecyna M., *Komentarz do ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego*, LEX 2003.
- Pisuliński J., w: *System prawa prywatnego, tom 6. Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. A. Olejniczak, Warszawa 2014.
- Podrecki P., Zoll F., *Odpowiedzialność z tytułu rękojmi i gwarancji w umowach sprzedaży z udziałem konsumentów*, w: *Ochrona konsumentów*, cz. 1, red. E. Traple, M. du Vall, Warszawa 1998.
- Schlechtriem P., Butler P., *UN Law on International Sales*, Berlin 2009.
- Sołtysiński S., *Odpowiedzialność producenta wobec konsumenta za szkody wyrządzone wprowadzeniem do obrotu rzeczy z wadami*, „*Studia Cywilistyczne*” 1970, t. XV.
- Stefanicki R., *Zapewnienia reklamowe jako kryterium oceny zgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży*, „*Kwartalnik Prawa Prywatnego*” 2004, z. 1.
- Szczotka J., *Sprzedaż konsumencka. Komentarz*, Lublin 2007.
- Trzaskowski R., w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa, t. IV*, red. J. Gudowski, Warszawa 2017.
- Tulibacka M., w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania. Część szczegółowa, t. III B*, red. K. Osajda, Warszawa 2017.
- Zoll F., w: *System prawa prywatnego, tom 6. Prawo zobowiązań – część ogólna*, red. A. Olejniczak, Warszawa 2014.
- Żuławska C., Trzaskowski R., w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania*, t. III, cz. 2, red. J. Gudowski, Warszawa 2013.
- Żuławska C., *Uwagi o „europeizacji” prawa umów*, „*Kwartalnik Prawa Prywatnego*” 2001, nr 2.
- Żuławska C., *Zabezpieczenie jakości świadczenia*, „*Studia Cywilistyczne*” 1978, t. 29, s. 29.
- Żuławska C., *Znaczenie prawne reklamy w świetle kodeksu cywilnego*, „*Państwo i Prawo*” 1977, nr 1.

Akty prawne

- Dyrektywa nr 1999/44 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, Dz. Urz. z 1999 r., WE L 171.
- Konwencja Narodów Zjednoczonych o umowach międzynarodowej sprzedaży towarów sporządzona w Wiedniu dnia 11 kwietnia 1980 r., Dz.U. z 1997 r., nr 45, poz. 286.
- Ustawa o prawach konsumenta i zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 30 maja 2014 r., Dz.U. z 2014 r., poz. 827 z późn. zm.
- Ustawa o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej i zmianie Kodeksu cywilnego z dnia 27 maja 2002 r., Dz.U. z 2002 r., nr 141, poz. 1176 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz.U. z 1964 r., nr 16, poz. 93 z późn. zm.

Orzecznictwo

- Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1977 r., III CZP 11/77, publ. LEX nr 2081.
- Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 1988 r., III CZP 48/88, publ. LEX nr 3429.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1985 r., I CR 171/85, publ. LEX nr 530542.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 1990 r., I CR 528/90, publ. LEX nr 9035.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1997 r., II CKN 459/97, publ. LEX nr 32598.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2002 r., II CKN 111/01, publ. LEX nr 109412.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 244/01, publ. LEX nr 78815.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2003 r., II CK 201/02, publ. LEX nr 398317.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2003 r., II CK 239/02, publ. LEX nr 479364.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., I CK 267/02, publ. LEX nr 479348.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r., III CK 115/02, publ. LEX nr 479354.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., IV CK 636/04, publ. LEX nr 479344.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2005 r., I CK 568/04, publ. LEX nr 479349.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2007 r., V CNP 124/07, publ. LEX nr 483295.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2010 r., IV CNP 76/09, publ. LEX nr 852575.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., II CSK 213/11, publ. LEX nr 1133803.
- Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CSK 457/12, publ. LEX nr 1341648.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23 maja 2014 r., I ACa 390/14, publ. LEX nr 1621129.
- Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 czerwca 2015 r., VI ACa 1053/14, publ. LEX nr 1808793.

**CHANGE OF PREMISES OF SELLER'S LIABILITY IN POLISH LAW
(FROM DEFECT OF THE SOLD GOODS TO ITS NON-CONFORMITY
WITH THE CONTRACT)**

Summary

The article describes the change of the basic premise of the seller's liability for the goods sold in Polish law. Initially, according to the Continental tradition, it was based on the concept of defect of goods, and subsequently, with reference to the Anglo-Saxon doctrine of breach of contract, was replaced with undeniably broader notion (unlimited by a very subject-oriented understanding of the defect) – non-conformity with the contract. On examples of typical kinds of situations, in which goods sold are not characterised by the features, the differences in the scope of protection within every premise are analysed. However, the development of the Polish scholarship on the warranty, as well as of the jurisprudence on cases regarding it, broadened the traditional understanding of the concept of the defect. Then, the protection of the buyer was realised often similarly to the way it is guaranteed in a system based on the non-conformity with the contract as a premise of seller's liability.

Keywords: seller's liability, defect, non-conformity, sales contract